

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИВАК ОКСАНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 378.661.016:51:004 (043)

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ
ДИСЦИПЛІН**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Бердянськ – 2014

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Бердянському державному педагогічному університеті, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Шавальова Валентина Іванівна,
ПВНЗ «Європейський університет»
проректор з навчально-методичної роботи.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Матвієнко Оксана Володимирівна,
Київський національний університет
культури і мистецтв, професор кафедри
зв'язків з громадськістю і реклами;
кандидат педагогічних наук
Чернікова Людмила Антонівна,
Комунальний заклад «Запорізький обласний
інститут післядипломної педагогічної
освіти» Запорізької обласної ради, завідувач
кафедри інформатики та інформаційних
технологій в освіті.

Захист відбудеться “21” червня 2014 року о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 18.092.01 в Бердянському державному педагогічному університеті за адресою: 71118, м. Бердянськ, вул. Шмідта, 4, 1 поверх, зала засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Бердянського державного педагогічного університету за адресою: 71118, м. Бердянськ, вул. Шмідта, 4.

Автореферат розісланий “21” травня 2014 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

В. І. Жигірь

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Пріоритетні напрями реалізації державної політики в галузі вищої освіти визначаються посиленням процесів глобалізації та інтеграції України у світове та Європейське співтовариство. Основними серед них є: створення для громадян України рівних можливостей у здобутті вищої освіти; підвищення якості підготовки фахівців та їхньої конкурентоспроможності; створення ринку освітніх послуг; розвиток системи неперервної освіти; стандартизація змісту освіти; оновлення форм, методів та засобів навчання; організація навчального процесу на інноваційній основі.

Порівняльний аналіз сучасних зарубіжних освітніх систем і технологій та наукової літератури дозволяє стверджувати, що особливе місце серед основних шляхів розвитку вищої освіти в Україні належить впровадженню компетентнісного підходу. Це пояснюється тим, що готовність випускників вищих навчальних закладів до виконання на високому професійному рівні своїх службових обов'язків є індикатором їхньої мобільності у сьогоденні. Але, на жаль, практика підготовки фахівців у вищих навчальних закладах свідчить, що реалізація перебудови методичних систем вивчення окремих навчальних дисциплін на засадах компетентнісного підходу ще не знаходиться на належному рівні. Однак слід зазначити, що впровадження у навчальний процес вищих навчальних закладів компетентнісного підходу є основою підготовки фахівців з вищою освітою, які здатні забезпечувати авторитет країни та її конкурентоспроможність (К. Баханов, І. Бех, І. Зимня, М. Жалдак, Л. Коваль, О. Локшина, О. Пометун, Н. Побірченко, Дж. Равен, А. Хуторський та ін.).

Під компетенцією розуміється наперед задана соціальна вимога до підготовки людини, що необхідна для її продуктивної діяльності у певній сфері, а під компетентністю – інтегративна характеристика особи, яка відображає її готовність і здатність реалізовувати набуті знання, уміння, досвід, способи дій та поведінки для ефективного розв'язання завдань, які постають перед нею у процесі конкретної діяльності.

У формуванні компетентності вирішальну роль відіграє не тільки зміст освіти, але й освітнє середовище вищих навчальних закладів, організація освітнього процесу, освітні технології (С. Боднар, Н. Євдокимова, М. Жалдак, Л. Інжиєвська, Л. Коваль, В. Луговий, Г. Монастирна, Н. Морзе, О. Овчарук, О. Падалка, В. Петрук, Н. Побірченко, О. Пометун, Ю. Рамський, Г. Селевко, О. Спірін, І. Чемерис та ін.).

Документознавство – один із перспективних напрямків знань, що забезпечує діяльність систем документно-інформаційних комунікацій в усіх галузях господарства і функціонування сфери управління ними. Підготовка сучасних документознавців є важливим державним завданням, оскільки недостатньо інтегрована на сьогодні система документних комунікацій має бути поступово перетворена висококваліфікованими фахівцями на стратегічно орієнтовану цілісність, що підвищить ефективність функціонування соціально-інформаційних та документно-комунікативних процесів у забезпеченні

життєдіяльності громадянського суспільства (І. Антоненко, М. Баштанар, Н. Гайсинюк, Р. Коканова, С. Кулешов, Н. Кушнарєнко, Г. Малик, О. Матвієнко, Ю. Палєха, М. Слободяник, Г. Швецова-Водка та ін.).

Використовуючи відомості суспільної практики і дані прогнозування, можна передбачити зростання потреби у підготовлєних на рівні сучасних вимог документознавцїв, сферою компетенції яких є документування, обробка, поширення, зберігання, використання документів. Сьогодні в суспільстві існує стійка тенденція до розширення предметного поля діяльності таких фахівцїв. Завдання вищої школи в цих умовах полягає у підвищенні якості підготовки документознавцїв, рівня їхнього професіоналізму, світоглядної культури і соціально-етичної відповідальності, готовності до виконання своїх службових обов'язків в умовах інформаційного суспільства (Н. Гайсинюк, Р. Коканова, С. Кулешов, Н. Кушнарєнко, Г. Малик, О. Матвієнко, Ю. Палєха, Ю. Романишин, М. Слободяник, Г. Швецова-Водка та ін.).

Аналіз стану навчального процесу та його результативності у вищих навчальних закладах, які готують документознавцїв, дозволив з'ясувати, що найбільш слабким місцем у підготовці цих фахівцїв залишається недостатня сформованість умінь вільно використовувати отримані знання з інформатичних дисциплін для розв'язання практичних професійних завдань, аналізу нестандартних ситуацій тощо.

Встановлено, що професійні компетентності майбутніх документознавцїв формуються відповідно до існуючих моделей їхнього розвитку засобами документознавчих дисциплін, однак, інформатичні дисципліни залишаються поза увагою, мають недостатню професійну спрямованість змісту, слабку інтеграцію з фаховими дисциплінами. Студенти мають середню та низьку мотивацію, недостатній рівень навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності при вивченні інформатичних дисциплін. У вищих навчальних закладах не достатньо професійно спрямованих навчальних посібників з інформатичних дисциплін для студентів-документознавцїв (В. Бездрабко, Н. Гайсинюк, Г. Гордієнко, Р. Коканова, Н. Кушнарєнко, Г. Малик, О. Матвієнко, Ю. Палєха, Ю. Романишин, М. Слободяник та ін.).

Об'єктивне протиріччя між потребою суспільства у документознавцях, здатних працювати в умовах інформаційного суспільства та не достатньою готовністю випускників вищих навчальних закладів до широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності; між принципом фундаменталізації професійно-практичної підготовки та недостатнім впливом вивчення інформатичних дисциплін щодо формування професійних якостей студентів-документознавцїв; між потребами побудови процесу вивчення інформатичних дисциплін на засадах компетентнісного підходу та відсутністю відповідної науково обґрунтованої моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавцїв у процесі навчання інформатичних дисциплін обумовило актуальність даного дослідження та визначило вибір теми: **«Формування професійних компетентностей**

майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету «Інформаційна культура особистості в контексті формування суспільства знань» (номер державної реєстрації 0108U008421).

Тему дослідження затверджено на засіданні вченої ради Бердянського державного педагогічного університету (протокол №3 від 01.04.2003 р.) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол №9 від 21 грудня 2010 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити, експериментально перевірити та впровадити у навчальний процес модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

Задачі дослідження:

1. На підставі аналізу нормативно-правових документів та наукової літератури визначити теоретичні засади впровадження компетентнісного підходу у процес навчання інформатичних дисциплін майбутніми документознавцями.

2. Розробити та науково обґрунтувати модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

3. Розробити окремі навчально-змістові ресурси процесу формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

4. Експериментально перевірити ефективність впровадження моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх фахівців із документознавства у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

Для виконання поставлених задач були використані такі **методи дослідження:**

– *теоретичні:* системний та порівняльний аналіз нормативних документів, наукової, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження для зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему, уточнення понятійного апарату; узагальнення теорії та практики навчання студентів-документознавців з метою виявлення аспектів формування професійних компетентностей у процесі навчання інформатичних дисциплін; моделювання для розробки моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання

інформатичних дисциплін;

– *емпіричні*: цілеспрямоване педагогічне спостереження та аналіз діяльності суб'єктів педагогічного процесу навчання інформатичних дисциплін та педагогічний експеримент для діагностики і перевірки ефективності розробленої моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців засобами інформатичних дисциплін; статистичні методи для встановлення наукової вірогідності отриманих результатів.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що:

уперше:

– визначено роль інформатичних дисциплін у формуванні професійних компетентностей студентів-документознавців;

– розроблено модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін, яка складається з теоретичного, організаційно-діяльнісного та критеріально-оцінного блоків і забезпечує взаємодію мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та оцінного критеріїв формування професійних компетентностей;

– виявлено комплекс організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування професійних компетентностей майбутніх документознавців, та етапи управління процесом формування професійних компетентностей;

удосконалено:

– зміст понять «професійні компетентності документознавців», «компетентнісно-орієнтований зміст навчання інформатичних дисциплін майбутніми документознавцями»;

– методичне забезпечення інформатичних дисциплін для студентів-документознавців у контексті предмета дослідження;

набули подальшого розвитку:

– ідеї формування професійних компетентностей майбутніх документознавців;

– ідеї формування дослідницьких умінь майбутніх документознавців.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та практичній реалізації моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін. Уточнено мету, завдання, зміст, форми, методи та засоби навчання; етапи управління процесом формування професійних компетентностей, розроблено критерії та показники їхньої сформованості.

Висунуті в дослідженні ідеї та конкретні напрацювання дозволяють розширити систему навчально-дослідницьких завдань з інформатичних дисциплін, поновити тематику курсових та кваліфікаційних робіт із метою формування професійних компетентностей студентів-документознавців.

Результати дослідження можуть бути використані в процесі підготовки молодших спеціалістів зі спеціальності «Діловодство», у методичній підготовці майбутніх вчителів інформатики, під час роботи курсів підвищення кваліфікації викладачів інформатики, при розробці навчальних посібників з інформатики.

Упровадження результатів дослідження здійснювалося протягом експериментальної роботи на історичному факультеті Маріупольського державного університету. Розроблена у процесі дослідження модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін упроваджено у практику навчання у Донецькому національному університеті (довідка №362/01-26/01.1 від 04.04.2014 р.), Маріупольському державному університеті (довідка №1452/01-23/08 від 12.12.2013 р.), Національному університеті «Львівська політехніка» (акт впровадження від 14.01.2014 р.), ПВНЗ «Європейський університет» (довідка №64/13 від 10.09.2013 р.), Хмельницькому інституті соціальних технологій (довідка №4 від 13.01.2014 р.), у практичну діяльність відділу культури і туризму Маріупольської міської ради (довідка №02-28/1245 від 09.12.2013 р.).

Особистий внесок здобувача. Основні результати та концептуальні положення дослідження є самостійним внеском автора в процес професійної підготовки майбутніх документознавців. Ідеї, що належать співавторам публікацій, не використовувалися у матеріалах дослідження.

Апробація результатів дисертації. Матеріали роботи обговорювалися та одержали позитивну оцінку на науково-практичних конференціях:

– міжнародних: «Датчики, прибори, системи – 2005» (Алушта, 2005), «Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики та освіти» (Київ, 2008), «Методи удосконалення фундаментальної освіти в школах і вузах» (Севастополь, 2008), «Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики та освіти» (Київ, 2010), «Наука та освіта в сучасному університеті в контексті міжнародного співробітництва» (Маріуполь, 2011), «Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики та освіти» (Київ, 2013), «Використання Adsoft Tester у процесі навчання інформатики» (Кіровоград, 2011) «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании '2013» (Одесса, 2013);

– всеукраїнських: «Теорія і методика навчання інформатики та математики» (Мелітополь, 2004), «Професіоналізм педагога» (Ялта, 2004), «Професійна підготовка майбутнього фахівця: проблеми теорії та практики» (Ялта, 2005), «Розвиток освіти в поліетнічних регіонах» (Ялта, 2006), «Інформаційні технології в освіті» (Мелітополь, 2006), «Професійна підготовка майбутнього фахівця: проблеми теорії та практики» (Ялта, 2006), «Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України» (Ялта, 2006), «Розвиток професійної діяльності студентів спеціальності «Документознавство» у курсі інформатики» (Маріуполь, 2009), «Теоретичні та практичні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій у науці, освіті, економіці та виробництві» (Маріуполь, 2011 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційної роботи відображені у 27 друкованих працях, з них 26 одноосібні. Серед них 8 статей у виданнях, що зареєстровані ВАК України як фахові з педагогічних наук (одна стаття у

збірнику, що входить до науково-метричної бази даних) та одна стаття у зарубіжному науковому виданні; 12 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 6 – навчально-методичні посібники.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (329 найменувань на 40 с.) і 7 додатків. Загальний обсяг дисертації – 290 сторінки, з них 172 – основного тексту. Робота містить 7 таблиць та 39 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено його мету та завдання, сформульовано об'єкт та предмет дослідження, розкрито методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, подано відомості про апробацію та впровадження результатів дисертаційної роботи, публікації автора, структуру й обсяг роботи.

Перший розділ **«Теоретичні засади формування професійних компетентностей майбутніх документознавців засобами інформатичних дисциплін»** містить теоретичний аналіз нормативних документів, наукової, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури, що дозволив уточнити ступінь розробки проблеми, сутність та структуру професійних компетентностей майбутніх документознавців, які працюють в умовах інформаційного суспільства, роль навчання інформатичних дисциплін у формуванні професійних компетентностей майбутніх документознавців, психолого-педагогічні передумови та методичні вимоги щодо проектування компетентнісно-орієнтованого змісту навчання інформатичних дисциплін студентами-документознавцями. У цьому ж розділі уточнено понятійний апарат: поняття «професійна компетентність», «компоненти професійних компетентностей фахівців із документознавства, що задовольняють вимогам інформаційного суспільства», «компетентнісно-орієнтований зміст навчання інформатичних дисциплін майбутніми документознавцями».

Сфера професійної діяльності документознавців охоплює галузі діловодства, кадрову, архівну, референтську, інформаційно-аналітичну, консультаційну, маркетингову, рекламну, книготорговельно-видавничу, бібліотечно-бібліографічну, обліково-контрольну діяльність, що здійснюються в умовах інформаційного суспільства.

Професійна компетентність – це динамічна структура, що виявляється через виконавчу діяльність особистості, є її здатністю задовольняти соціальним потребам, успішно розв'язувати професійні та проблемні завдання.

Серед компонент професійних компетентностей фахівців із документознавства виділено: науково-технічну (підтвержені знання, навички і вміння, досвід у галузі документознавства; знання процесу супроводу документа на всіх стадіях його функціонального циклу; дотримання правил конфіденційного діловодства); інформаційно-комунікаційно-технологічну (підтверджена здатність особистості використовувати інформаційні технології

для гарантованого донесення та опанування інформацією з метою задоволення власних індивідуальних потреб і суспільних вимог); інформаційно-управлінську (підтверджена здатність виконувати інформаційно-управлінські функції, інформаційно-аналітичну діяльність, організовувати інформаційний процес та оцінювати його якість). Яскраво виражений предметно-спеціалізований характер даних компонент засвідчує, що визначальним чинником забезпечення актуального й перспективного професійного зростання майбутніх фахівців із документознавства є навчання інформатичних дисциплін, що й зумовлює їхню роль як джерела системного набуття студентами професійних компетентностей.

Формування професійних компетентностей передбачає проектування компетентнісно-орієнтованого змісту навчання, під яким розуміємо завдання прикладного характеру, засобом розв'язання яких виступають сучасні інформаційно-комунікаційні технології, а зміст завдань відповідає певним посадовим обов'язкам.

Основні психолого-педагогічні передумови проектування компетентнісно-орієнтованого змісту навчання інформатичних дисциплін – це побудова процесу навчання інформатичних дисциплін на засадах системного, комплексного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного підходів; урахування психолого-педагогічних особливостей розвитку студентів в умовах інформаційного освітнього середовища; забезпечення спрямованості змісту навчання на зацікавленість студентів майбутньою професією; формування знань про зміст професійної діяльності та вмінь застосовувати набуті знання для розв'язання професійних завдань; надання переваг проблемним, дослідницьким методам навчання.

Основні методичні вимоги до організації компетентнісно-орієнтованого змісту навчання інформатичних дисциплін майбутніх фахівців із документознавства – це спрямованість на: формування науково-технічної, інформаційно-управлінської, інформаційно-комунікаційно-технологічної компетентностей всіх складових навчального процесу шляхом встановлення міцних міждисциплінарних зв'язків; навчання перенесенню набутих теоретичних знань у простір їхнього безпосереднього використання з максимальним наближенням до реальної професійної сфери та із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій і систем електронного документообігу; дотримання принципів розробки та використання завдань компетентнісного характеру з визначенням їхнього призначення та місця у навчальному процесі.

У другому розділі дисертації **«Модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін та її експериментальна перевірка»** представлено розроблену модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін; описано процес формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін та експериментально перевірку

ефективності запропонованої моделі.

Побудова моделі дає змогу презентувати компетентнісний підхід не як дискретне педагогічне явище, що змінює окремі аспекти навчального процесу, а як цілісну систему, зумовлену переходом вищої освіти до нового типу підготовки фахівців. Розроблена модель містить три блоки: теоретичний, операційно-діяльнісний та критеріально-оцінний, які в цілому охоплюють усі аспекти формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін (рис.1).

Організаційно-педагогічні умови: спрямування підготовки документознавців на комплексне формування професійних компетентностей; проектування компетентнісно-орієнтованого змісту інформатичних дисциплін; поетапність управління процесом формування професійних компетентностей; урахування психолого-педагогічних та індивідуальних особливостей студентів в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Теоретичний блок моделі обґрунтовує необхідність підпорядкування навчання інформатичних дисциплін формуванню професійних компетентностей майбутніх документознавців, навчання перенесенню набутих інформатичних знань та вмінь у простір їхнього безпосереднього використання, що сприятиме забезпеченню конкурентоздатності випускника-документознавця на вітчизняному й міжнародному ринках праці.

У теоретичному блоці взаємопов'язані соціальне замовлення: підготовка фахівців із документознавства, формування професійних компетентностей документознавців відповідно до соціального замовлення; завдання: оволодіння студентами знаннями та вміннями з інформатичних дисциплін; формування навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій при розв'язуванні компетентнісно-орієнтованих завдань; розвиток мотивації студентів до активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності; спрямування особистості студента на самооцінку, самоаналіз та професійне самовдосконалення; психолого-педагогічні передумови, методичні вимоги і принципи: науковості, системності, забезпечення розвиваючого характеру освіти, фундаментальності, варіативності й альтернативності, міжпредметності, навчальної взаємодії, свідомості та активності, професійної спрямованості; підходи: системний, комплексний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, компетентнісний; компоненти професійних компетентностей, які необхідно сформувати у студентів-документознавців.

Операційно-діяльнісний блок моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін містить етапи управління процесом формування професійних компетентностей (підготовчий, базовий, навчально-професійний); описує аудиторний та позааудиторний навчальний ресурс, зміст навчання та процесуально-методичну (технологічну) складову (форми, методи та засоби навчання, що змушують студентів діяти, набувати професійних компетентностей у процесі навчання інформатичних дисциплін).

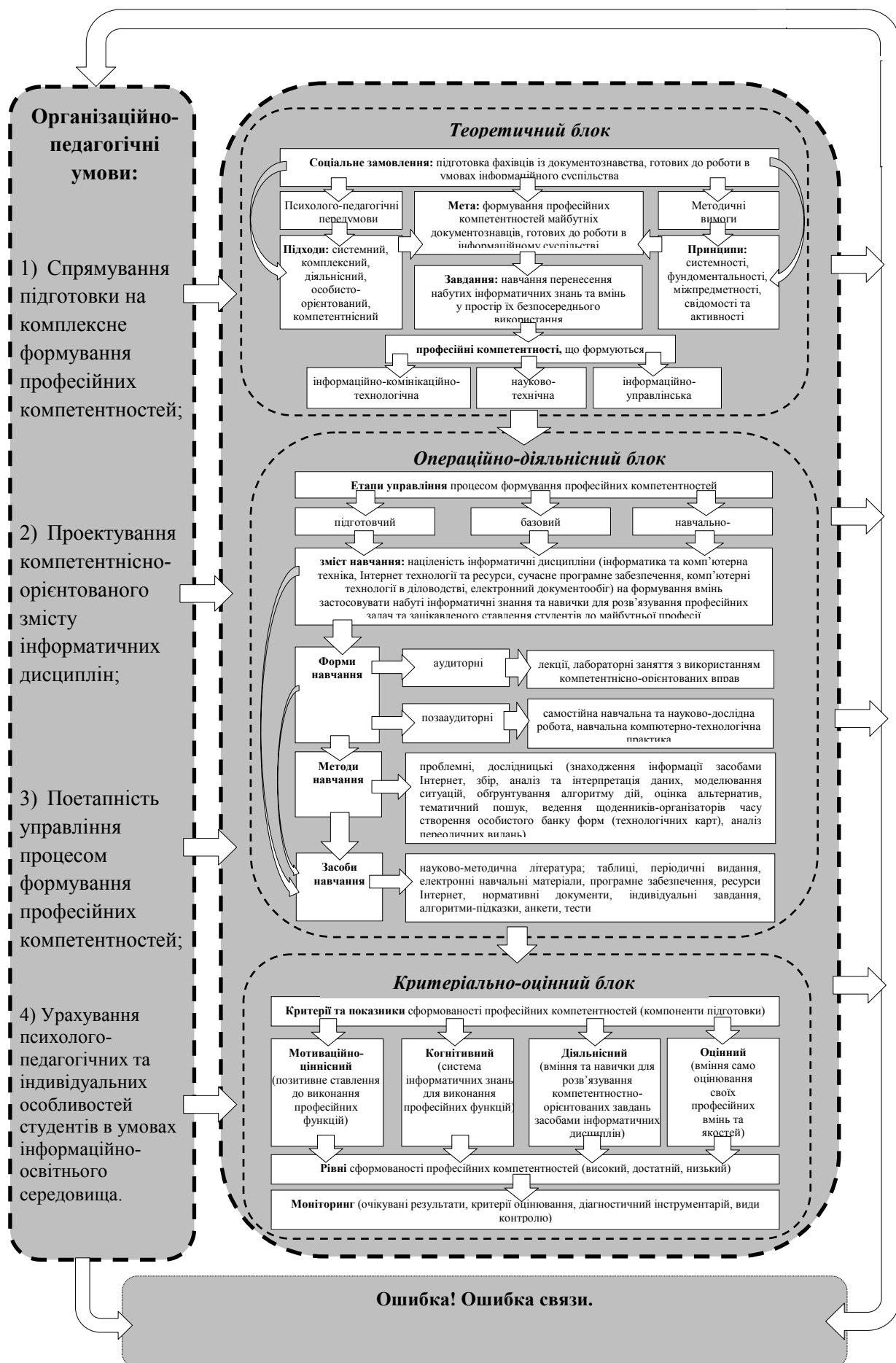

Рис. 1. Модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін

Для кожного етапу визначено навчально-змістовий ресурс, критерії й показники сформованості професійних компетентностей.

Основними формами організації навчального процесу є аудиторні заняття, самостійна навчальна та науково-дослідна робота, практична підготовка, контроль. Визначаючи форми навчальної діяльності студентів, ми розглядали вид взаємодії викладача та студента; характер діяльності об'єкта та суб'єкта навчання; кількісний склад студентів; місце та умови проведення занять. Було виділено фронтальні, індивідуальні, групові та індивідуально-групові форми навчальної діяльності. До навчальних засобів віднесено друковані навчальні матеріали (підручники, посібники, методичні рекомендації; таблиці), періодичні видання (газети, журнали, збірники наукових праць), електронні навчальні матеріали (мультимедійні підручники, презентації, диски), програмне забезпечення, ресурси Інтернету, мультимедійний проектор, документи різних типів, індивідуальні завдання, алгоритми-підказки, тести.

Серед методів організації навчальної діяльності студентів для формування системи знань відібрано не тільки лекцію, пояснення й конспектування, а також пошук інформації засобами Інтернет, аналіз періодичних видань, укладання глосаріїв, підготовку рефератів тощо. Для розвитку аналітичних умінь – написання есе з використанням різних форматів аргументування та рефлексивної оцінки, аналіз кейсів, рецензія статей, критичний огляд першоджерел, інформаційно-аргументативна презентація. Для розвитку навичок розв'язання професійних проблем – визначення проблем, збирання, аналіз та інтерпретація даних, моделювання ситуацій, обґрунтування алгоритму дій, оцінка альтернатив; для демонстрації професійних інформаційно-комунікаційних дій – тематичний пошук, анотування, розроблення мультимедійного супроводу до презентації, створення баз даних, проектування сайту, участь у конференції, тематичній дискусії та диспуті. Для розвитку навичок раціональної організації навчальної діяльності, саморозвитку – ведення щоденників-організаторів часу; створення особистого банку форм (технологічних карт), самооцінювання; взаємне оцінювання; взаємонавчання; груповий проект.

Критеріально-оцінний блок містить критерії: мотиваційно-ціннісний – на підставі знань про сутність та структуру майбутньої професійної діяльності та можливості використання інформатичних знань і вмінь формується інтерес та бажання до самостійного виконання компетентісно-орієнтованих завдань із використанням інформаційно-комунікаційних технологій; когнітивний – формування системи інформатичних знань та вмінь щодо виконання професійних функцій; діяльнісний – уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології у власній професійній діяльності; оцінний – уміння об'єктивно оцінити свої професійні здібності, готовність до їхнього розвитку та показники сформованості професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін. Розроблено моніторинговий супровід поетапного впровадження моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців з визначенням

очікуваного результату, критеріїв оцінювання, діагностичного інструментарію та видів контролю, до якого уведено додатковий етап адаптації на первинній посаді.

Розроблена модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін пропонує переорієнтацію з навчання студентів інформатичних дисциплін на навчання професії, теоретичні знання формуються не словесно, а засобами активних дій. Результативність моделі – сформованість професійних компетентностей майбутніх документознавців відповідно до соціального замовлення.

Модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін за рівнем системи, що моделюється, – макромодель, за рівнем формалізації надання інформації – концептуальна модель, за місцем у структурі наукового пізнання – епістеміологічна, за орієнтацією на відтворення певних аспектів реалізації компетентнісного підходу – процесуальна, функціональна та структурна, за способом зв'язку між представленими даними – ієрархічно-мережева, за метою та завданнями моделювання – дескриптивна та прогностична, за чинником часу – динамічна.

Із метою реалізації розробленої моделі формування професійних компетентностей студентів-документознавців проаналізовано освітні стандарти та навчальні плани з напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність», виявлено послідовність вивчення інформатичних та професійних дисциплін, встановлено зв'язок змісту професійних вмій фахівців із документознавства та змістовних модулів інформатичних дисциплін і створено банк компетентнісно-орієнтованих завдань до усіх інформатичних дисциплін. Дані завдання було розподілено на групи за рівнями складності та тривалістю виконання для використання під час аудиторної, самостійної навчальної та науково-дослідної роботи студентів, а також під час проходження студентами навчальної комп'ютерно-технологічної практики.

Метою використання компетентнісно-орієнтованих завдань під час аудиторних занять з інформатичних дисциплін було, з одного боку, засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни, з іншого, – сприяння поглибленню знань студентів із: застосовування законодавчих актів, національних стандартів, інших нормативних та методичних документів у сфері діловодства; систематизування управлінської документації за різними класифікаційними ознаками і групами; організації раціонального руху документів на підприємствах різних форм власності; застосовування правил комп'ютерного набору при оформленні різних видів текстового матеріалу; впровадження комп'ютерних технологій в управлінську діяльність; розробки найбільш типових управлінських документів (організаційних, розпорядчих, довідкових, інформаційних та ін.); оформлення різних видів службових документів тощо. Наприклад, одним із посадових обов'язків організатора діловодства є складання графіків роботи. Запропонувати власний варіант складання електронної форми графіка 2*12, 5*5, 1*24 з використанням довільної схеми та оформити звіт з описом

послідовності дій.

Завдання для самостійної навчальної та пошуково-дослідної роботи студентів також формувалися таким чином, щоб при їхньому виконанні розвивалися професійні вміння та необхідні риси характеру майбутніх фахівців. При цьому виконання завдань вимагало від студентів пошуку інформації у підручниках із професійних дисциплін та з Інтернет-ресурсу. Виконання завдань готувало студентів до роботи на посадах професіонала бібліотечної справи та науково-технічної інформації, організатора діловодства, секретаря референта, інспектора відділу управління персоналом, менеджера підприємства, працівника архіву тощо. Результатом науково-дослідної роботи було, наприклад, створення бази даних «Музеї Маріуполя в інформаційному просторі» для Управління культури і туризму Маріупольської міської ради, що дозволяє гнучко та оперативно здійснювати керівництво музейними установами міста, оптимізувати документаційне забезпечення управління.

Компетентнісно-орієнтовані завдання під час комп'ютерно-технологічної практики студентів формувалися таким чином, щоб студенти мали змогу ознайомитися із документообігом структурних підрозділів, сформувати навички використання інформаційно-комунікаційних технологій при розв'язанні професійних завдань, створити для себе базу форм (технологічних карт) для подальшої професійної діяльності. Наприклад, місце практики – відділ управління персоналом. Зміст завдання – розробка електронної форми для обліку працівників, що дозволить систематизувати відомості про стаж роботи, дату народження, відомості про звільнення працівників у поточному році.

Під час розробки та перевірки ефективності моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців засобами інформатичних дисциплін проведено педагогічний експеримент, що складався з трьох етапів: констатувального (2004–2005 рр.), пошукового (2006–2009 рр.) і формувального (2009–2013 рр.).

Перевірка результативності розробленої моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців при вивченні навчальних дисциплін циклу інформатики на етапі формувального експерименту проводилася за *t*-критерієм Ст'юдента. При цьому всі вибірки були однорідними та незалежними, а заняття в контрольних і експериментальних групах окремих навчальних закладів проводились одним і тим же викладачем. Єдиною відмінністю у навчанні в експериментальних і контрольних групах була методична система навчання інформатичних дисциплін. Експериментом було охоплено 13 експериментальних та 14 контрольних груп студентів. Загальна кількість студентів, які навчалися за експериментальною методикою – 343, а контрольна функція експериментальної діяльності здійснювалася під час навчання 351 студента.

На початку експерименту було висунуто гіпотези: нульова H_0 – рівень навчальних досягнень з інформатики у експериментальних групах студентів не вищий, ніж у контрольних групах, альтернативна H_1 – рівень навчальних

досягнень з інформатики у експериментальних групах студентів вищий ніж у контрольних групах. За t-критерієм Ст'юдента було прийнято гіпотезу H_0 , тобто рівень навчальних досягнень з інформатики в групах був однаковим. Після експериментального навчання проаналізовані результати державної атестації тих же студентів за тим же критерієм. Серед завдань були використані професійні вправи, розв'язання яких повинно виявити вміння студентів використовувати інформаційно-комунікаційні технології. Було прийнято гіпотезу H_1 – рівень навчальних досягнень у студентів експериментальної групи вищий, ніж у студентів контрольної групи. На рисунку 2 подано результати навчання студентів на початку та наприкінці експерименту, що відображають результативність упровадженої моделі.

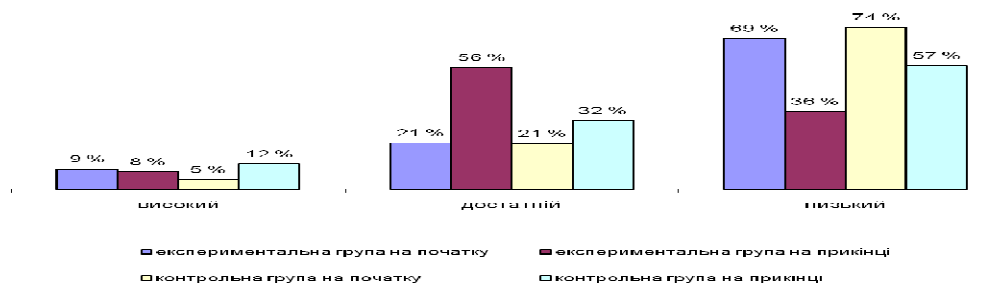

Рис.2 Діаграма результатів навчання студентів на початку та наприкінці експерименту

У процесі формуального експерименту також аналізувалися критерії сформованості професійних компетентностей (рис.3).

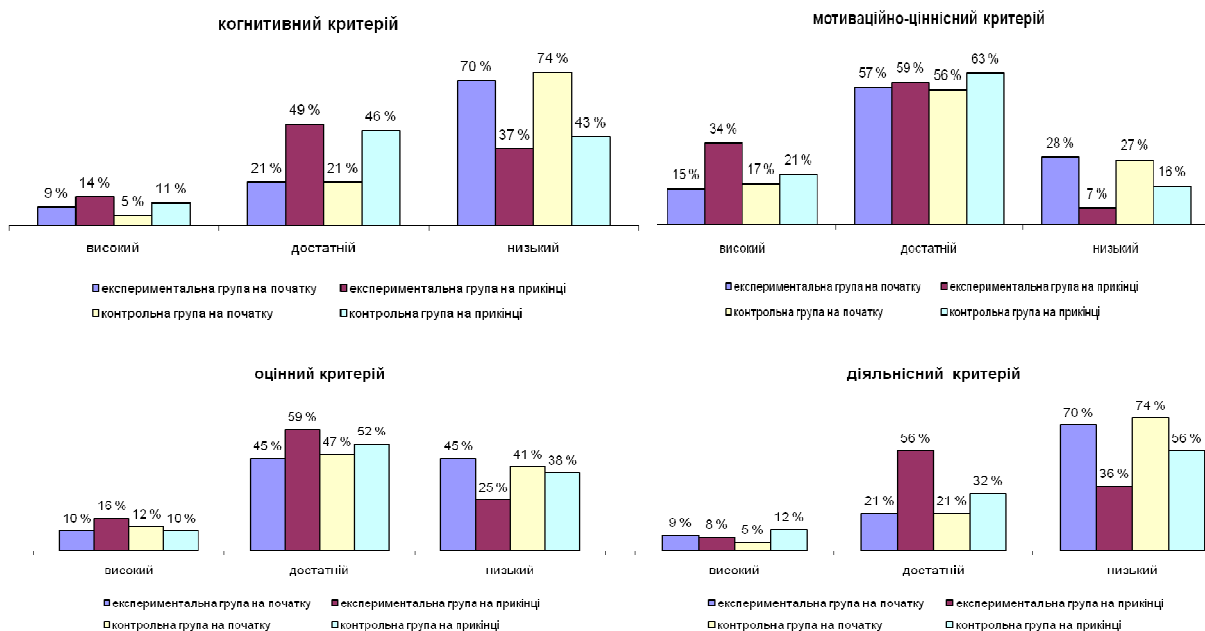

Рис.3 Діаграми змін критеріїв сформованості професійних компетентностей

Співбесіди з випускниками навчальних закладів, які працюють за фахом, виявили, що у тих, хто навчався в експериментальних групах, швидше

відбувалася адаптація на робочому місці, а дехто з випускників протягом одного-двох років обіймали керівні посади.

ВИСНОВКИ

1. На підставі аналізу нормативно-правових документів та наукової літератури встановлено, що інформатичні дисципліни сприяють професійному зростанню майбутніх документознавців, їх підготовці до роботи в умовах інформаційного суспільства. Удосконалено зміст понять «професійні компетентності документознавців», «науково-технічна, інформаційно-управлінська та інформаційно-комунікаційно-технологічна компетентності», «компетентісно-орієнтований зміст навчання інформатичних дисциплін майбутніми документознавцями». Доведено, що формуванню професійних компетентностей майбутніх документознавців сприяє використання професійно-компетентісних завдань на всіх етапах навчального процесу та розвиток мотивації до активного використання інформаційних технологій у професійній діяльності й спрямування особистості студента на самооцінку, самопізнання та професійне самовдосконалення.

2. Розроблено модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін. Модель складається з теоретичного, організаційно-діяльнісного та критеріально-оцінного блоків і забезпечує взаємодію мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та оцінного критеріїв формування професійних компетентностей. Виявлено комплекс організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування професійних компетентностей майбутніх документознавців. Запропоновано етапи управління процесом формування професійних компетентностей, критерії та показники їх сформованості. У розробленій моделі закладено механізм програмування змін у системі професійної підготовки майбутнього документознавця засобами інформатичних дисциплін.

3. Розроблено окремі навчально-змістові ресурси процесу формування професійних компетентностей майбутніх документознавців. Створено банк компетентісно-орієнтованих завдань з інформатичних дисциплін: Інформатика та комп'ютерна техніка, Інтернет технології та ресурси, Комп'ютерні мережі, Комп'ютерні технології в діловодстві, Електронний документообіг, Організація та управління базами даних, Web-дизайн, Комп'ютерна графіка, Комп'ютерно-технологічна практика.

Завдання розподілені за місцем використання та за рівнями складності. Для їх виконання розроблені алгоритми-підказки.

4. Експериментально перевірено та впроваджено у навчальний процес п'яти ВНЗ модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін. Запровадження моделі дало можливість визначення чітких прикінцевих результатів професійної підготовки майбутніх документознавців, позитивних

змін у якості їхньої підготовки до роботи в умовах інформаційного суспільства, що підтверджено за t-критерієм Ст'юдента.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Окремого наукового вивчення потребує застосування розробленої моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін в умовах дистанційної освіти, а також удосконалення системи компетентнісно-орієнтованих завдань з інформатичних дисциплін, пошук шляхів адаптації розробленої моделі до вивчення інших навчальних дисциплін студентами-документознавцями та навчання інформатичних дисциплін студентами інших напрямів підготовки. Подальшого розвитку потребують ідеї формування дослідницьких умінь майбутніх документознавців в процесі навчання інформатичних дисциплін.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Сивак О. А. Формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін / О. А. Сивак // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – 2012. – Випуск 13 (20). – С. 196–200.

2. Сивак О. А. Впровадження компетентнісного підходу у навчання інформатики як чинник забезпечення якості підготовки студентів-документознавців / О. А. Сивак // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2011. – Випуск 59. – С. 122–125.

3. Сивак О. А. Компетентнісний підхід як основа реформування системи вищої освіти України / О. А. Сивак // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія : Педагогіка і психологія. – 2011. – Випуск 32 (Ч. 1). – С. 92–98.

4. Сивак О. А. Використання творчих завдань професійного змісту в процесі навчання інформатики студентів документознавців / О. А. Сивак // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – 2010. – Випуск 8 (15). – С. 202–208.

5. Сивак О. А. Формування професійних компетентностей студентів-документознавців у процесі самостійної роботи з інформатики / О. А. Сивак // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. – 2010. – Випуск 33. – С. 337–342.

6. Сивак О. А. Творча діяльність студентів гуманітарних вищих навчальних закладів під час вивчення інформатики / О. А. Сивак // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2004. – Випуск 4. – С. 75–82.

7. Сивак О. А. Розумовий розвиток студентів гуманітарних вищих навчальних закладів у процесі навчання інформатики / О. А. Сивак // Проблеми сучасної педагогічної освіти : [збірник статей]. Серія : Педагогіка і психологія. – Ялта : РВНЗ «Кримський гуманітарний університет», 2004. – Вип. 6 (Ч. 2). – С. 157–160.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

8. Сивак О. А. Модель формування професійних компетентностей майбутніх документалістів в процесі вивчення інформатических дисциплін / О. А. Сивак // Научно-исследовательские публикации : [сборник статей]. Серия : Развитие и реабилитация человека. – Воронеж. 2014. – Выпуск 1(5). – С. 17–25.

Матеріали науково-практичних конференцій, тези доповідей

9. Сивак О. А. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця з документознавства / О. А. Сивак // Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании '2013 : [материалы международной науч.-прак. конф.] ; (Одесса, Украина, 18–29 июня 2013 р.). – Одесса, 2013. – Выпуск 2 (Т. 12). – С. 21–26.

10. Сивак О. А. Упровадження компетентнісного підходу в організацію навчального процесу як напрям реформування системи вищої освіти України / О. А. Сивак // Проблеми формування інформаційної культури особистості : [матеріали Всеукр. наук.-прак. конф. з міжнародною участю] ; (Маріуполь, Україна, 1 листопада 2013 р.). – Маріуполь : МДУ, 2013. – С. 202–203.

11. Сивак О. А. Розвиток інформаційної культури майбутніх документалістів – умова формування їх професійних компетентностей та соціалізації молодих фахівців / О. А. Сивак // Проблеми формування інформаційної культури особистості : [матеріали Всеукр. наук.-прак. конф.] ; (Маріуполь, Україна, 2 листопада 2012 р.). – Маріуполь : МДУ, 2012. – С. 95–97.

12. Сивак О. А. Використання Adsoft Tester у процесі навчання інформатики / О. А. Сивак // Підготовка молодих викладачів та аспірантів в галузі освітніх вимірювань : [матеріали міжнародного семінару молодих науковців] ; (Кіровоград, Україна, 11–14 травня 2011 р.). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченко, 2011. – С. 75–77.

13. Сивак О. А. Впровадження компетентнісного підходу у навчання інформатики студентів-документалістів як умова формування їх інформаційного світогляду / О. А. Сивак // Проблеми формування інформаційної культури особистості : [матеріали Всеукр. наук.-прак. конф.] ; (Маріуполь, Україна, 28 жовтня 2011 р.). – Маріуполь : МДУ, 2011. – С. 101–102.

14. Сивак О. А. Діяльнісний підхід у процесі навчання інформатики / В. І. Шавальова, О. А. Сивак // Наука та освіта в сучасному університеті в контексті міжнародного співробітництва : [матеріали Міжнародної науково-практичної конференції] ; (Маріуполь, Україна, 23–25 травня 2011 р.). – Маріуполь : МДУ, 2011. – С. 249–250.

15. Сивак О. А. Змістове наповнення курсу «Інформатика» для молодших спеціалістів / О. А. Сивак // Теоретичні та прикладні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій у науці, освіті, економіці

та виробництві : [матеріали засідання II міжвузівського круглого столу] ; (Маріуполь, Україна, 15 квітня 2011 р.). – Маріуполь : МДУ, 2011. – С. 33–35.

16. Сивак О. А. Реалізація компетентнісного підходу в процесі навчання інформатики / О. А. Сивак // *Методи удосконалення фундаментальної освіти в школах і ВНЗ* : [матеріали XVI Міжнар. наук.-метод. конф.] ; (Севастополь, Україна, 19–23 вересня 2011 р.). – Севастополь : СевНТУ, 2011. – С. 135–137.

17. Сивак О. А. Вивчення електронної таблиці Excel в умовах кредитно-модульної системи навчання на прикладі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак // *Актуальні проблеми освіти та науки* : [матеріали наук. праць XII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДГУ] ; (Маріуполь, Україна, 5 лютого 2010 р.). – Маріуполь : МДГУ, 2010. – С. 37–39.

18. Сивак О. А. Розвиток професійної діяльності студентів спеціальності «Документознавство» у курсі інформатики / О. А. Сивак // *Актуальні проблеми освіти та науки* : [матеріали наук. праць матеріалів XI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДГУ] ; (Маріуполь, Україна, 30 січня 2009 р.). – Маріуполь : МДГУ, 2009. – С. 90 – 91.

19. Сивак О. А. Перевірка знань студентів з використанням творчих завдань на прикладі дисципліни «Інформатика і КТ» / О. А. Сивак // *Методи удосконалення фундаментальної освіти в школах і вузах* : [матеріали XIII міжнародної науково-методичної конференції] ; (Севастополь, Україна, 22–26 вересня 2008 р.). – Севастополь : СевНТУ, 2008. – С. 163–165.

20. Сивак О. А. Вивчення текстового редактора Word в умовах модульно – рейтингової системи навчання на прикладі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак // *Актуальні проблеми освіти та науки* : [матеріали наук. праць VIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДГУ] ; (Маріуполь, Україна, 2 лютого 2006 р.). – Маріуполь : МДГУ, 2006. – Ч.1 – С.67–69.

21. Сивак О. А. Використання індивідуальних завдань творчого змісту при навчанні інформатики студентів гуманітарних вузів / О. А. Сивак // *Теорія і методика навчання інформатики та математики* : [матеріали наук. праць] ; (Мелітополь, Україна, 11 травня 2004 р.). – Мелітополь : МДПУ, 2004. – Випуск 3. – С. 158–160.

Навчально-методичні видання

22. Сивак О. А. Основи інформатики та комп'ютерної техніки для студентів гуманітарних ВНЗ: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2010. – 56 с.

23. Сивак О. А. Мова HTML: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2009. – 40 с.

24. Сивак О. А. Інтернет технології та ресурси: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2008. – 43 с.

25. Сивак О. А. Інформатика та комп'ютерна техніка: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2008. – 86 с.

26. Сивак О. А. Основи інформатики та прикладної лінгвістики: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2005. – 52 с.

27. Сивак О. А. Текстовий редактор MS Word: Методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. А. Сивак. – Маріуполь : МДГУ, 2005. – 70 с.

АНОТАЦІЯ

Сивак О.А. Формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Бердянський державний педагогічний університет, Бердянськ, 2014.

У роботі досліджуються теоретичні засади формування професійних компетентностей майбутніх документознавців засобами інформатичних дисциплін. Розглянуто питання реформування системи вищої освіти України шляхом упровадження компетентнісного підходу в організацію навчального процесу. Визначено роль навчання інформатичних дисциплін у формуванні професійних компетентностей майбутніх документознавців, психолого-педагогічні передумови та методичні вимоги щодо проектування компетентнісно-орієнтованого змісту навчання інформатичних дисциплін студентів-документознавців.

У дисертації розкриваються шляхи практичної реалізації компетентнісного підходу під час навчання інформатичних дисциплін майбутніми документознавцями та описується розроблена модель формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі вивчення інформатичних дисциплін. Визначено особливості формування професійних компетентностей під час аудиторних занять. Виявлено засоби розвитку професійних компетентностей та формування дослідницьких умінь майбутніх документознавців шляхом використання компетентнісно-орієнтованих завдань у самостійній роботі студентів та методичні особливості організації навчальної комп'ютерно-технологічної практики у контексті реалізації компетентнісного підходу. Описується експериментальна перевірка ефективності розробленої моделі формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформатичних дисциплін.

Ключові слова: майбутні документознавці, компетенція, компетентність,

професійна компетентність, компетентнісно-орієнтований зміст навчання, інформатичні дисципліни.

АННОТАЦІЯ

Сивак О.А. Формирование профессиональных компетентностей будущих документоведов в процессе изучения информатических дисциплин. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Бердянский государственный педагогический университет, Бердянск, 2014.

В диссертации теоретически обосновано, что приоритетным направлением реформирования системы высшего образования Украины выступает организация учебного процесса на основе личностно-ориентированного и компетентностного подходов с целью подготовки высококвалифицированных, конкурентоспособных специалистов, готовых к плодотворной работе в быстро изменяющихся условиях общества. Такая организация профессионального обучения имеет особое значение для подготовки специалистов по документоведению, поскольку сферой их будущей профессиональной деятельности является предоставление широкого спектра информационно-коммуникационных услуг, качество которых в значительной мере определяет степень информационного развития общества. Установлено, что требуют уточнения цели и задачи обучения, модернизация содержания дисциплин цикла информатики, обоснование целесообразности использования тех или иных форм, методов и средств обучения с целью формирования профессиональных компетенций будущих специалистов.

В работе представлена модель формирования профессиональных компетентностей будущих специалистов- документоведов в процессе изучения информатических дисциплин, которая построена на использовании принципов научности, системности, обеспечения развивающего характера образования, фундаментальности, вариативности и альтернативности, межпредметности, учебного взаимодействия, профессиональной направленности; организационных подходов: системного, комплексного, деятельностного, личностно-ориентированного, компетентностного. Модель формирования профессиональных компетентностей будущих специалистов- документоведов в процессе изучения информатических дисциплин включает условия и взаимосвязанные блоки: теоретический, операционно-деятельностный и критериально-оценочный. В модели описаны этапы управления процессом формирования профессиональных компетентностей. Для каждого этапа определены аудиторные и внеаудиторные ресурсы, компоненты профессиональных компетентностей, которые формируются на этом этапе.

При разработке модели обучения учитывалось, что основными компонентами самоуправления процессом обучения являются мотивационно-ценностный, когнитивный, деятельностный и оценочный. Разработано

мониторинговое сопровождение поэтапного внедрения модели с указанием ожидаемых результатов, критериев оценивания, диагностического инструментария и видов контроля.

В работе представлено методическое обеспечение информатических учебных дисциплин: Информатика и компьютерная техника, Интернет технологии и ресурсы, Компьютерные технологии в делопроизводстве, Комп'ютерно-технологическая практика.

Экспериментальная апробация эффективности модели засвидетельствовала, что у студентов экспериментальных групп увеличились показатели сформированности навыков использования информационно-коммуникационных технологий при решении профессиональных задач.

Ключевые слова: будущие документоведы, компетенция, компетентность, профессиональная компетентность, профессиональные компетентности документоведа, компетентностно-ориентированное содержание обучения, информатические дисциплины.

ANNOTATION

Sivak O.A. Formation of professional competence of future experts in documentation in the process of learning of informational sciences. – Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of pedagogical sciences, specialty 13.00.04-theory and methodology of professional education. – Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, 2014.

This paper examines the theoretical bases of formation of professional competence of future specialists in documentation, particularly considers the reform of higher education in Ukraine by introducing competent approach to the organization of the educational process, the role of learning of informational sciences in the formation of professional competence of specialists in documentation, psychological, educational background and methodological requirements for designing competency-based training content of informational sciences.

In the thesis, the ways of practical implementation of competence-based approach in teaching informational sciences for future specialists in documentation are described, the model of professional competence of future specialists in documentation, especially the formation of professional competencies for classroom lessons, tools of professional competence and skills of future specialists in documentation by use of competency-based assignments in students' independent work, methodological features of educational computer-technology practice of future specialists in documentation in the context of competence-based approach is considered. Experimental approbation of the model showed that the degree of forming of informational and communicational skills of the students in experimental groups has risen.

Keywords: future specialists in documentation, professional competency, professional competencies of future specialists in documentation, competence-oriented learning content, IT disciplines.